

Därför blev det ekologisk odling

Av Thure Herbertsson

Vad är det som gör att det blir som det blev? Mycket avgörande är väl visioner eller drömmar. Alla har vi våra drömmar, särskilt i unga år. Finner man att något borde vara annorlunda kan det ge vilja till att skapa förändring.

Fröet om min stora vision om ”giftfri” odling och sund livsstil, såddes på Väddö folkhögskola i mitten av fyrtioalet. Jag kom där att dela rum med en frisksportare. Det blev mycket delade meningar om olika livsfrågor, främst gällande kost, motion och miljö. Jag var, som vanligt var, rökare, innehade pipa av ”engelsk sportmodell”. Blev omedelbart införstådd med att inte röka på rummet. Efter någon vecka hade jag slutat röka. Det var de nya sunda idéer som frisksporten stod för som kom mig att förstå betydelsen av att dessa idéer var vägen till ett friskare liv för allt levande. Efter skolan blev det en del böcker som ”Hälsans utvalda folk” av Are Waerland. Den gav mig stor övertygelse. Författarens motto ”Vi behöver inte ha med sjukdomar att göra, avskaffa livsföringsfelen och sjukdomarna skola försvinna av sig själva”.

För att få praktisk erfarenhet tog jag 1949 anställning på en biodynamisk gård i Västergötland. Där fick jag ytterligare förstärkning på vad naturnära odling och sund livsstil betydde för att befrämja ett allmänt gott hälsotillstånd.

När jag i mitten av femtioalet blev bonde så var det ändå inte så lätt att gå sin egen väg med idén om ”giftfritt jordbruk”. De första tolv åren kom gården att brukas efter gamla växelbruksmetoden. I slutet av 1950 talet startade Hushållningssällskapet en odlarring för odling av potatis, speciellt färskpotatis. Vi var sex gårdar som samverkade och försåg Väddöbygden med färsk potatis. Här kom de nya rönen inom odlandet att tillämpas. Konstgödning i mängder, spridare som kördes tre gånger med full matning och jorden blev vit som täckt av snö. Den odlingen blev till avskräckande erfarenhet.

Jordbruket hade vid den tiden sitt stora genombrott för användning av konstgödsel och kemisk ogräsbekämpning. Man ansåg sig kunna behärska odlandets alla besvärligheter med ”kemi-teknik”. Från Hushållningssällskapetets rådgivning var mottot: ”Optimala givor för maximala skördar”. (Givor” var lika med konstgödning och ogräsmedel).

Tack vare Rachel Carlssons bok ”Tyst vår”, en amerikansk författarinna, kom de mest dödsbringande preparaten att förbjudas, som DDT och andra kvicksilver baserade betnings- och ogräsmedel. Det var ju inte den odlingsmetoden som jag hade tänkt mig. Jag ville driva ett nygammalt jordbruk med växelbruks och kretsloppsodling, samt de biodynamiska - ekologiska idéerna som ny tillgång.

Inom mig hade nu fröet blivit till planta som växte allt starkare och ville blomma ut. Den stora visionen måste bli verklighet. Jag rådgjorde med far. Han tyckte att jag gjorde det jobbigt för mig, ”det är lättare att följa med strömmen” sa han. Till min bror framförde jag funderingar om att ” jag någon gång i framtiden, kanske erhåller diplom”?

Då jag och min fru Sonja, som givetvis även hon, hade intresse och förståelse, så kom vi 1967 att bli organiserade biodynamiska - ekologiska odlare. Här startade en intressant och spännande tid för en ung bondefamilj. Far hade rätt, det var inte så lätt. Vid den här tiden var bara några promille av Sveriges odlingsareal ekologiskt odlad. Min stora övertygelse om sanningen av hållbarheten gjorde mig stark att gå vidare. Biodynamiska föreningen, som vi nu tillhörde, hade

sin verksamhet i Järna, ca 1.5 mil söder om Södertälje. Här ordnades veckoslutskurser för biodynamiska odlare från hela landet. Vid två tillfällen deltog jag tillsammans med Stig Rengren, från Järinge gård i Edebo. Förutom Järinge och vår gård var en gård i Knivsta som på slutet av 1960-talet var de gårdar i Uppland som var medlemmar i Biodynamiska föreningen. Senare även Ivan Mattsson från Söderby- Karl.

För att vara godkänd biodynamisk eller ekologisk odlare, måste man tillhöra en garantiorganisation, vilket innebär att gården varje sommar får kontrollbesök av en konsulent som intygar med ett registreringsbevis att gården är godkänd, vilket gäller ett år i taget. Något som tillkom i och med ”Godkänd gård” var studiebesök av både större och mindre grupper, vilket gav både uppmuntran och misstänksamhet.

De funderingar med min bror-” *kanske i framtiden jag erhåller diplom*” - besannades 1989 då jag erhöll Roslagens Naturvårdsförenings och Norrtälje Tidning – ”**Naturvårdspris**”, samt 2002 då vår gård och övriga odlare i byn, nämligen Lennart och Monica Reinsson, Dan Johansson och Britt-Inger Nilsson samt Mats Andersson, Veda, erhöll Centerpartiets ”**Miljöpris**”. Något jag känner mycket stolthet och tacksamhet för och som en bekräftelse på att min vision från ungdomstiden hade blivit till en hållbar verklighet.

När jag nu befinner mig på 87:e sträckan under livets vandring kan jag glädjas åt att idag är ekologiskt odlat en respekterad odlingsmetod med värderade produkter och med en växande efterfrågan. Gläder mig mycket över min pionjäranda, som till en viss del, har påverkat odlarna i min hemby, där det idag odlas till 100 procent ekologiskt, i vår kommun tjugotvå, samt i hela vårt land sexton procent. Alla dessa odlare bevisar att ekologisk odling är möjlig och har därmed ytterligare förstärkt grunden till framtidens jord- och trädgårdsbruk. Även den allmänt ökade efterfrågan på sunda livsmedel ställer krav på att jord- och trädgårdsbruk måste övergå till ekologiskt inriktat växelbruk- och kretsloppsodling. **En garanti för hållbar framtid.**

En stark vision måste grunda sig på devisen, enligt skaldens ord: (Verner von Heidenstam), **”Det är skönare lyss till en sträng som brast, än att aldrig spänna en båge”.**

Besök av kontrollant Kjell Arman från Biodynamiska föreningen.

Utdelande av "Naturvårdspris" 1989

"Miljöpris" 2002. Från vänster, Dan Johansson, Monica och Lennart Reinsson, Thure Herbertsson och Mats Andersson. Bilden är tagen vid Kista hembygdsgård.